2024/3024

6.12.2024.

UREDBA (EU) 2024/3024 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 27. studenoga 2024.

o izmjeni Uredbe (EU) br. 691/2011 u pogledu uvođenja novih modula ekonomskih računa okoliša

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 338. stavak 1.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrta zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ([1]),

budući da:

(1) Odlukom (EU) 2022/591 Europskog parlamenta i Vijeća ([2]) uspostavljen je Osmi program djelovanja za okoliš te je potvrđeno da je praćenje, uključujući pružanjem pouzdanih informacija o okolišnim promjenama, ključno za razvoj učinkovite politike i za provedbu takve politike kako bi se postigli okolišni ciljevi Unije, te za osnaživanje građana. Trebalo bi razviti instrumente, kao što su ekonomski računi okoliša, kako bi se podigla opća osviještenost o učincima socioekonomskih aktivnosti na okoliš i o doprinosu okoliša gospodarstvu i dobrobiti.

(2) Uredbom (EU) br. 691/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ([3]) predviđeno je da Komisija izvješćuje Europski parlament i Vijeće o provedbi te uredbe te, prema potrebi, uzimajući u obzir rezultate pilot istraživanja iz te uredbe, predlaže uvođenje novih modula ekonomskih računa okoliša, kao što su transferi (subvencije) vezani za okoliš, računi šuma i računi usluga ekosustava.

(3) Novi moduli ekonomskih računa okoliša trebaju izravno doprinositi prioritetima okolišne politike Unije kako su, među ostalim, utvrđeni u Osmom programu djelovanja za okoliš.

(4) Statistička komisija Ujedinjenih naroda donijela je središnji okvir Sustava integriranih okolišno-ekonomskih računa (SEEA) kao međunarodni statistički standard na 43. sjednici održanoj u veljači 2012. te računovodstvo ekosustava SEEA-e (SEEA EA), poglavlja od 1. do 7. u kojima se opisuju računovodstveni okvir i fizički računi na 52. sjednici održanoj u ožujku 2021. Novi moduli koji se uvode ovom Uredbom u skladu su sa središnjim okvirom SEEA-e i SEEA EA-om. Nadalje, SEEA je primijenila sustav okolišno-ekonomskih računa voda (SEEA-Water), kojim se podupire središnji okvir SEEA-e.

(5) Kako bi mogla obavljati svoje zadaće na temelju Ugovora i međunarodnog prava, posebice one povezane s okolišem, održivosti i klimatskim promjenama, Unija bi trebala imati relevantne, sveobuhvatne i pouzdane informacije. Za odlučivanje na temelju dokaza potrebna je statistika koja zadovoljava kriterije visoke kvalitete, kako je utvrđeno u Uredbi (EZ) br. 223/2009 Europskog parlamenta i Vijeća ([4]). Također je potrebno da Komisija (Eurostat) prikupljene podatke prezentira na način koji je pristupačniji i prilagođen korisnicima, uz aktivno promicanje tih podataka.

([1]) Stajalište Europskog parlamenta od 10. travnja 2024. (još nije objavljeno u Službenom listu) i odluka Vijeća od 5. studenoga 2024.
([2]) Odluka (EU) 2022/591 Europskog parlamenta i Vijeća od 6. travnja 2022. o Općem programu djelovanja Unije za okoliš do 2030. (SL L 114, 12.4.2022., str. 22.).
([3]) Uredba (EU) br. 691/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 6. srpnja 2011. o europskim ekonomskim računima okoliša (SL L 192, 22.7.2011., str. 1.).
([4]) Uredba (EZ) br. 223/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2009. o europskoj statistici i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ, Euratom) br. 1101/2008 Europskog parlamenta i Vijeća o dostavi povjerljivih statističkih podataka Statističkom uredu Europskih zajednica, Uredbe Vijeća (EZ) br. 322/97 o statistici Zajednice i Odluke Vijeća 89/382/EEZ, Euratom o osnivanju Odbora za statistički program Europskih zajednica (SL L 87, 31.3.2009., str. 164.).

(6) Kako bi se postigao cilj klimatske neutralnosti u Uniji do 2050., ključno je uskladiti sve pravne akte i procese Unije s dugoročnim okolišnim i klimatskim ciljevima Unije utvrđenima u europskom zelenom planu, Uredbi (EU) 2021/1119 Europskog parlamenta i Vijeća ([5]) te paketu „Spremni za 55 %”. Za nekoliko pravnih akata Unije već se zahtijeva pomno praćenje trendova, a time i dodatni te precizniji podaci. U tom je pogledu ključno od država članica prikupiti relevantne i detaljne podatke o njihovim ulaganjima u okoliš kako bi se osiguralo da Unija bude na putu da ostvari ciljeve europskog zelenog plana. Zbog svega navedenoga, sustav europskih ekonomskih računa okoliša treba razviti u sveobuhvatan alat koji pruža važne dodatne podatke za praćenje provedbe prava Unije u području okoliša i za oblikovanje okolišnih politika Unije.

(7) U Osmom programu djelovanja za okoliš poziva se da se što je prije moguće uspostavi obvezujući okvir Unije za praćenje i izvješćivanje o napretku država članica prema postupnom ukidanju subvencija za fosilna goriva, na temelju dogovorene metodologije, te utvrdi rok na razini Unije i na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini za postupno ukidanje tih subvencija u skladu s ambicijom ograničavanja globalnog zagrijavanja na 1,5 °C, što je dugoročni temperaturni cilj Pariškog sporazuma, donesenog na temelju Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime. U tom bi pogledu Komisija trebala toj temi obratiti posebnu pozornost u svojem programu pilot istraživanja i studija izvedivosti te procijeniti kvalitetu dostupnih podataka o subvencijama za energiju, uključujući subvencije za fosilna goriva. Komisija bi, prema potrebi, trebala podnijeti zakonodavni prijedlog Europskom parlamentu i Vijeću s ciljem uvođenja modula za subvencije za energiju, uključujući subvencije za fosilna goriva, u europske ekonomske račune okoliša.

(8) Voda je ključan resurs te je stoga potrebno osigurati održivo upravljanje tim resursom i razumjeti njegov odnos s gospodarskom djelatnošću. Komisija bi stoga trebala procijeniti kvalitetu dostupnih podataka o vodi i, prema potrebi, podnijeti zakonodavni prijedlog Europskom parlamentu i Vijeću s ciljem uvođenja modula o vodi u europske ekonomske račune okoliša.

(9) Prilagodba je ključna sastavnica dugoročnog globalnog odgovora na klimatske promjene. Potrebno je odgovoriti na sve veće rizike za zdravlje povezane s klimom, među ostalim učestalije i intenzivnije toplinske valove te šumske požare i poplave, na prijetnje za sigurnost hrane i vode i za sigurnost opskrbe hranom i vodom te na pojavu i širenje zaraznih bolesti. Negativni učinci klimatskih promjena potencijalno mogu premašiti kapacitete za prilagodbu država članica. Stoga bi države članice i Unija trebale jačati svoje kapacitete za prilagodbu, jačati otpornost i smanjiti osjetljivost na klimatske promjene, kao što je predviđeno u članku 7. Pariškog sporazuma, te osigurati najveće moguće dodatne koristi koje proizlaze iz drugih politika i pravnih akata. U Uredbi (EU) 2021/1119 zahtijeva se da države članice donesu sveobuhvatne nacionalne strategije i planove za prilagodbu na temelju pouzdanih analiza klimatskih promjena i osjetljivosti na njih te procjena i pokazatelja napretka, pri čemu bi se trebale voditi najboljim raspoloživim i najnovijim znanstvenim dokazima. Budući da je potrebno pratiti napredak prema prilagodbi klimatskim promjenama, Komisija bi trebala procijeniti kvalitetu dostupnih podataka o prilagodbi klimatskim promjenama. Na temelju dobivenih rezultata Komisija bi, prema potrebi, trebala podnijeti zakonodavni prijedlog Europskom parlamentu i Vijeću s ciljem uvođenja modula o prilagodbi klimatskim promjenama u europske ekonomske račune okoliša.

(10) Gubitak bioraznolikosti zajedno s klimatskim promjenama, koje ga također pogoršavaju, jedna je od ključnih ranjivosti s kojima se suočavaju gospodarstva. Bioraznolikost je ključna za sigurnost opskrbe hranom, dobrobit ljudi i općenito otpornost društava i gospodarstava. Države članice i Unija stoga bi trebale poboljšati svoj odgovor na krizu bioraznolikosti u skladu sa svojim međunarodnim obvezama na temelju Globalnog okvira za bioraznolikost iz Kunminga i Montreala donesenog na Petnaestom sastanku Konferencije stranaka Konvencije Ujedinjenih naroda o biološkoj raznolikosti.

(11) Računima ekosustava, kao sredstvom za predstavljanje podataka o obuhvatu i stanju kapitala ekosustava i usluga koje pružaju društvu i gospodarstvu, cilj je pripisati vrijednost prirodi te omogućiti da se bolje uzimaju u obzir troškovi za prirodu. Cilj utvrđivanja novčanih vrijednosti trebao bi biti povećanje vidljivosti troška nedjelovanja i potpora Uniji u ostvarenju njezinih okolišnih ciljeva. Kako bi se na odgovarajući način pripremilo za uvođenje zahtjeva za izvješćivanje o novčanim vrijednostima usluga ekosustava, tomu bi trebali prethoditi pilot istraživanja i studije izvedivosti, uzimajući u obzir relevantne međunarodne standarde. Tim studijama trebalo bi nastojati istražiti, među ostalim, novčane vrijednosti o kojima treba izvješćivati, odnose između tih vrijednosti i promjena

([5]) Uredba (EU) 2021/1119 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. lipnja 2021. o uspostavi okvira za postizanje klimatske neutralnosti i o izmjeni uredaba (EZ) br. 401/2009 i (EU) 2018/1999 („Europski zakon o klimi”) (SL L 243, 9.7.2021., str. 1.).

u postojećoj ponudi i uporabi usluga ekosustava, moguće primjene rezultata različitih metoda procjene u politikama, uvjete pod kojima su procjene prikladne za agregiranje jedna s drugom i s drugim nacionalnim računovodstvenim agregatima te najprikladniji format tablica za izvješćivanje. Kako bi se u potpunosti ostvarili željeni učinci, Komisija bi trebala provesti procjenu metodoloških mogućnosti i izvedivosti monetarnog mjerenja usluga ekosustava, uzimajući u obzir SEEA EA-u. Na temelju dobivenih rezultata Komisija bi trebala moći podnijeti zakonodavni prijedlog Europskom parlamentu i Vijeću o izmjeni Uredbe (EU) br. 691/2011 kako bi se uključili računi monetarnog ekosustava.

(12) U svojim zaključcima od 6. studenoga 2020. o europskoj statistici Vijeće je potaklo europski statistički sustav da odgovori na nove zahtjeve za informacije koji proizlaze iz europskog zelenog plana, uključujući u pogledu preispitivanja i proširenja programa europskih ekonomskih računa okoliša.

(13) Europski revizorski sud 2019. objavio je tematsko izvješće br. 16/2019 pod naslovom „Europski ekonomski računi okoliša: korisnost za donositelje politika može se povećati”. U tom se izvješću ističe da su potrebni potpuniji podaci o šumama i ekosustavima, te potpuna provedba računa šuma.

(14) Komisija (Eurostat) i nacionalni statistički uredi i druga nacionalna tijela odgovorna za izradu ekonomskih računa okoliša trebali bi nastojati kontinuirano širiti pokrivenost i poboljšavati kvalitetu statističkih podataka kojima se podupire praćenje i ocjenjivanje napretka Unije u provedbi zakonodavnih akata donesenih u okviru paketa „Spremni za 55 %” i u skladu s europskim zelenim planom, Uredbom (EU) 2021/1119, Mehanizmom za oporavak i otpornost uspostavljenim Uredbom (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća ([6]) i drugim relevantnim pravnim aktima te u skladu s međunarodnim obvezama Unije, uzimajući pritom u obzir međunarodne statističke standarde koje su izradili Ujedinjeni narodi i druga tijela.

(15) Europski ekonomski računi okoliša od 2011. pružaju visokokvalitetne podatke i statističke podatke kojima se podupire oblikovanje politika na temelju dokaza u područjima europskog zelenog plana i drugih politika Unije. Od ključne je važnosti objaviti i predstaviti te podatke i statističke podatke na način koji je razumljiv i pristupačan svim korisnicima. Komisija (Eurostat) bi trebala razviti i održavati portal statističkih podataka sa sažetkom ključnih pokazatelja iz ekonomskih računa okoliša na način koji je prilagođen korisnicima. Pristup tom portalu podataka trebao bi biti javan i besplatan. Portal statističkih podataka trebao bi biti usmjeren na poboljšanje diseminacije i priopćavanja europskih ekonomskih računa okoliša. Također, ne bi se trebao miješati s mehanizmima upravljanja uspostavljenima za izvješćivanje i praćenje napretka u ostvarivanju općih i specifičnih ciljeva određenih inicijativa Unije, kao što je Osmi program djelovanja za okoliš.

(16) Radi fleksibilnosti i manjeg administrativnog opterećenja ispitanika, nacionalnih statističkih ureda i drugih nacionalnih tijela državama članicama trebalo bi dopustiti primjenu drugih relevantnih izvora, metoda i inovativnih pristupa, kao što je promatranje Zemlje (usluge Copernicusa). Države članice trebale bi obavijestiti Komisiju i dostaviti pojedinosti o kvaliteti tih pristupa.

(17) Države članice trebale bi moći primiti financijsku potporu za modernizaciju i poboljšanje kvalitete i pravodobnosti statističkih podataka o okolišu te provedbu pilot istraživanja i studija izvedivosti iz Programa jedinstvenog tržišta uspostavljenog Uredbom (EU) 2021/690 Europskog parlamenta i Vijeća ([7]). U kontekstu naknadnih višegodišnjih financijskih okvira financijska potpora trebala bi se pružati u skladu s pravilima primjenjivog europskog statističkog programa iz Uredbe (EZ) br. 223/2009.

(18) Budući da Unija obuhvaća 27 država članica, primjereno je upotrebljavati izraz „EU-27”.

(19) Potrebno je ažurirati popis potencijalnih budućih europskih ekonomskih računa okoliša koji su navedeni u Uredbi (EU) br. 691/2011 kako bi ih se uskladilo s aktualnim prioritetima politika Unije.

([6]) Uredba (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost (SL L 57, 18.2.2021., str. 17.).

([7]) Uredba (EU) 2021/690 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. travnja 2021. o uspostavi programa za unutarnje tržište, konkurentnost poduzeća, uključujući mala i srednja poduzeća, područje bilja, životinja, hrane i hrane za životinje te europsku statistiku (Program jedinstvenog tržišta) i o stavljanju izvan snage uredaba (EU) br. 99/2013, (EU) br. 1287/2013, (EU) br. 254/2014 i (EU) br. 652/2014 (SL L 153, 3.5.2021., str. 1.).

(20) Europski sustav računa 1995. (ESA 95) zamijenjen je Europskim sustavom računa 2010. (ESA 2010.), koji je uspostavljen Uredbom (EU) br. 549/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ([8]).

(21) ESA 2010. sadržava referentni okvir zajedničkih standarda, definicija, klasifikacija i računovodstvenih pravila za izradu računa država članica za statističke potrebe Unije.

(22) Komisija bi, u bliskoj suradnji s državama članicama, trebala objaviti metodološki priručnik koji sadržava dodatne smjernice o sastavljanju ekonomskih računa okoliša uspostavljenih u različitim modulima uvedenima ovom Uredbom. Priručnik bi trebao sadržavati smjernice za izračun značajki računa šuma, kao što je neto godišnji porast drvne građe iz zalihe živih stabala ili izračun pružanja usluga ekosustava, kao što je doprinos globalnim propisima o klimi smanjenjem koncentracija stakleničkih plinova. Priručnik bi trebalo objaviti nakon stupanja na snagu ove Uredbe.

(23) Ublažavanje klimatskih promjena, uključujući povezana ulaganja, neophodno je za postizanje cilja klimatske neutralnosti u Uniji do 2050. Komisija (Eurostat) bi trebala početi redovito dostavljati podatke i statističke podatke sastavljene na temelju relevantnih podataka dostupnih iz modula ekonomskih računa okoliša i, prema potrebi, iz drugih izvora podataka. Ti bi podaci trebali biti raščlanjeni po državi članici i obuhvaćati sve sektore gospodarstva relevantne za ublažavanje klimatskih promjena.

(24) Kako bi se, prema potrebi, uzeo u obzir okolišni, gospodarski i tehnički razvoj, Komisiji bi trebalo delegirati ovlasti za donošenje akata u skladu s člankom 290. Ugovora o funkcioniranju Europske unije kako bi se dopunila Uredba (EU) br. 691/2011 pružanjem metodoloških smjernica te kako bi se izmijenili prilozi od I. do IX. toj uredbi u pogledu popisa značajki za koje se podaci trebaju sastaviti i dostavljati, posebno odjeljak 3. Priloga V., radi uključivanja značajki u pogledu drugih ulaganja za ublažavanje klimatskih promjena. Komisija bi trebala osigurati da se njezinim delegiranim aktima ne nameće znatno dodatno opterećenje državama članicama ili ispitanicima. Posebno je važno da Komisija tijekom svojeg pripremnog rada provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući ona na razini stručnjaka, te da se ta savjetovanja provedu u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu od 13. travnja 2016. o boljoj izradi zakonodavstva ([9]). Osobito, s ciljem osiguravanja ravnopravnog sudjelovanja u izradi delegiranih akata, Europski parlament i Vijeće primaju sve dokumente istodobno kad i stručnjaci iz država članica te njihovi stručnjaci sustavno imaju pristup sastancima stručnih skupina Komisije koji se odnose na izradu delegiranih akata.

(25) Komisiji bi trebalo dodijeliti provedbene ovlasti za donošenje provedbenih akata kojima se, unutar određenog razdoblja, državama članicama odobravaju odstupanja ukoliko njihovi nacionalni statistički sustavi zahtijevaju veće prilagodbe. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ([10]).

(26) S obzirom na to da cilj ove Uredbe, odnosno uvođenje novih modula ekonomskih računa okoliša u pravni okvir za europsku statistiku o europskim ekonomskim računima okoliša, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog dosljednosti i usporedivosti bolje može ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tog cilja.

(27) Provedeno je savjetovanje s Odborom za europski statistički sustav.

(28) Uredbu (EU) br. 691/2011 trebalo bi stoga izmijeniti,

([8]) Uredba (EU) br. 549/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2013. o europskom sustavu nacionalnih i regionalnih računa u Europskoj uniji (SL L 174, 26.6.2013., str. 1.).
([9]) SL L 123, 12.5.2016., str. 1.
([10]) Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

DONIJELI SU OVU UREDBU:

Članak 1.

Uredba (EU) br. 691/2011 mijenja se kako slijedi:

1. članak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„*Članak 1.*

Predmet

Ovom se Uredbom uspostavlja zajednički okvir za prikupljanje, pripremanje, dostavljanje i ocjenjivanje europskih ekonomskih računa okoliša u svrhu uspostave ekonomskih računa okoliša kao satelitskih računa za Europski sustav računa 2010. (ESA 2010.) utvrđen u Uredbi (EU) br. 549/2013 Europskog parlamenta i Vijeća (*), osiguranjem metodologije, zajedničkih normi, definicija, klasifikacija i računovodstvenih pravila namijenjenih za pripremanje ekonomskih računa okoliša.

Ova Uredba također doprinosi pružanju pouzdanih informacija o ključnim trendovima, pritiscima i pokretačima promjena u okolišu te time podupire praćenje i ocjenjivanje napretka Unije u ispunjavanju njezinih okolišnih ciljeva utvrđenih u pravu Unije kao i njezinih međunarodnih okolišnih obveza.

(*) Uredba (EU) br. 549/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2013. o europskom sustavu nacionalnih i regionalnih računa u Europskoj uniji (SL L 174, 26.6.2013., str. 1.).”;

2. u članku 2. dodaju se sljedeće točke:

„7. ‚računi šuma’ znači računi imovine za šumske resurse, koji uključuju pošumljena zemljišta i drvnu građu na pošumljenim zemljištima, te računi gospodarskih djelatnosti za šumarstvo i sječu drva;

8. ‚subvencije za okoliš i slični transferi’ znači tekući i kapitalni transferi, u smislu ESA-e 2010., namijenjeni za podupiranje aktivnosti zaštite okoliša, prirodnih resursa i povezanih proizvoda;

9. ‚računi ekosustava’ znači skupina računa osmišljenih za davanje dosljednih informacija o obuhvatu i stanju ekosustava te o tokovima usluga iz tih ekosustava u socioekonomski sustav.”;

3. članak 3. mijenja se kako slijedi:

(a) u stavku 1. dodaju se sljedeće točke:

„(g) modul za račune šuma, kako je utvrđeno u Prilogu VII.;

(h) modul za račune subvencija za okoliš i sličnih transfera, kako je utvrđeno u Prilogu VIII.;

(i) modul za račune ekosustava, kako je utvrđeno u Prilogu IX.”;

(b) stavak 3. zamjenjuje se sljedećim:

„3. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 9. ako je to potrebno kako bi se uzeo u obzir okolišni, gospodarski i tehnički razvoj radi:

(a) dopune ove Uredbe pružanjem metodoloških smjernica;

(b) izmjene priloga od I. do VI. u pogledu informacija iz stavka 2. točaka (c), (d) i (e);

(c) izmjene priloga VII., VIII. i IX. u pogledu informacija iz stavka 2. točaka (c), (d) i (e) pod uvjetom da se:

i. popis značajki iz stavka 2. točke (c) mijenja samo za najviše četiri obilježja za svaki Prilog svake 3 godine; i

ii. informacije iz stavka 2. točke (d) mijenjaju samo kako bi se utvrdila prva referentna godina, učestalost i rokovi dostavljanja za svaku dodatnu značajku;

U izvršavanju svojih ovlasti na temelju ovog stavka, Komisija osigurava da se njezinim delegiranim aktima ne nameću znatna dodatna opterećenja državama članicama i ispitanicima. Komisija propisno obrazlaže svoje delegirane akte.";

4. članak 4. mijenja se kako slijedi:

(a) naslov se zamjenjuje sljedećim:

„Pilot istraživanja i studije izvedivosti";

(b) stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Komisija sastavlja program za pilot istraživanja i studije izvedivosti koje države članice provode dobrovoljno radi razvoja izvješćivanja i poboljšanja kvalitete podataka, uspostavljanja dugoročnih nizova i razvoja metodologije. Program uključuje pilot istraživanja kojima se ispituju novi moduli ekonomskih računa okoliša. Pri sastavljanju programa Komisija posebnu pozornost posvećuje modulima koji generiraju podatke o subvencijama za energiju, uključujući subvencije za fosilna goriva, i osigurava da se državama članicama i ispitanicima ne nameću dodatna administrativna ili financijska opterećenja.";

(c) dodaje se sljedeći stavak:

„3. Uz program za pilot istraživanja i studije izvedivosti, Komisija (Eurostat) do 27. lipnja 2026., u suradnji s državama članicama, provodi procjenu metodoloških mogućnosti i izvedivosti novčanog vrednovanja, mogućih izvještajnih vrijednosti, ako te vrijednosti nedostaju, i mogućih alternativnih načina mjerenja za račune usluga ekosustava, uzimajući u obzir međunarodne standarde Sustava integriranih okolišno-ekonomskih računa okoliša – Računovodstvo ekosustava (SEEA EA). Na temelju rezultata te procjene i tih istraživanja odnosno studija Komisija može Europskom parlamentu i Vijeću podnijeti zakonodavni prijedlog o izmjeni ove Uredbe kako bi se uključili monetarni računi ekosustava.";

5. u članku 5. stavak 2. mijenja se kako slijedi:

(a) dodaje se sljedeća točka:

„(d) svi drugi relevantni izvori, metode ili inovativni pristupi pod uvjetom da omogućuju izradu ekonomskih računa okoliša koji su usporedivi i usklađeni s primjenjivim specifičnim zahtjevima kvalitete.";

(b) dodaje se sljedeći podstavak:

„Države članice koje odluče primjenjivati izvore, metode ili inovativne pristupe iz točke (d) obavješćuju Komisiju (Eurostat) što je prije moguće prije kraja godine koja prethodi provedbi metode te dostavljaju pojedinosti o kvaliteti dobivenih podataka.";

6. članak 8. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 8.

Odstupanja

1. Komisija može donijeti provedbene akte kojima se državama članicama odobravaju odstupanja u mjeri u kojoj njihovi nacionalni statistički sustavi zahtijevaju veće prilagodbe. Odstupanja od priloga mogu se odobriti tijekom prijelaznog razdoblja koje je u njima navedeno. Također se mogu odobriti odstupanja od provedbenih mjera i delegiranih akata donesenih na temelju ove Uredbe. Ta se odstupanja mogu odobriti na razdoblje od najviše 2 godine. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 11. stavka 2.

Prvi podstavak ovog stavka ne primjenjuje se na promjene koje proizlaze iz izmjena klasifikacija i nomenklatura ili promjene računovodstvenih okvira nacionalnih i regionalnih računa u skladu s Uredbom (EU) br. 549/2013.

2. Za potrebe dobivanja odstupanja od priloga VII., VIII. i IX. na temelju stavka 1. dotična država članica podnosi propisno obrazložen zahtjev Komisiji do 27. prosinca 2026. Za potrebe dobivanja odstupanja na temelju stavka 1. od provedbenih mjera ili delegiranih akata donesenih na temelju ove Uredbe koji stupaju na snagu nakon 26. prosinca 2024. dotična država članica podnosi propisno obrazložen zahtjev Komisiji u roku od tri mjeseca od datuma stupanja na snagu dotične mjere ili dotičnog akta.”;

7. umeće se sljedeći članak:

„*Članak 8.a*

Financiranje

1. Za provedbu ove Uredbe Unija iz Programa jedinstvenog tržišta uspostavljenog Uredbom (EU) 2021/690 Europskog parlamenta i Vijeća (*) osigurava financijsku potporu nacionalnim statističkim uredima i drugim nacionalnim tijelima iz članka 5. stavka 2. Uredbe (EZ) br. 223/2009 za:

(a) razvoj statističkih metodologija na temelju ove Uredbe, uključujući sudjelovanje država članica u reprezentativnim pilot istraživanjima i studijama izvedivosti iz članka 4.;

(b) poboljšanje statističke kvalitete računa, posebno za razvoj ili poboljšanje procesa, uključujući digitalna rješenja kojima je cilj izrada kvalitetnijih statistika;

(c) poboljšanje pravodobnosti računa i smanjenje administrativnog opterećenja i opterećenja izvješćivanja.

2. Iznos financijskog doprinosa Unije na temelju ovog članka utvrđuje se u skladu s pravilima Programa jedinstvenog tržišta kao dio godišnjeg proračunskog postupka, podložno raspoloživosti financijskih sredstava. Proračunsko tijelo određuje odobrena sredstva raspoloživa za svaku godinu.

3. Za provedbu ove Uredbe financijski doprinos može se staviti na raspolaganje nacionalnim statističkim uredima i drugim nacionalnim tijelima iz članka 5. stavka 2. Uredbe (EZ) br. 223/2009 i iz drugih primjenjivih financijskih programa Unije u skladu s pravilima tih programa.

(*) Uredba (EU) 2021/690 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. travnja 2021. o uspostavi programa za unutarnje tržište, konkurentnost poduzeća, uključujući mala i srednja poduzeća, područje bilja, životinja, hrane i hrane za životinje te europsku statistiku (Program jedinstvenog tržišta) i o stavljanju izvan snage uredaba (EU) br. 99/2013, (EU) br. 1287/2013, (EU) br. 254/2014 i (EU) br. 652/2014 (SL L 153, 3.5.2021., str. 1.).”;

8. članak 9. zamjenjuje se sljedećim:

„*Članak 9.*

Izvršavanje delegiranja ovlasti

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.

2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 3. stavaka 3. i 4. i članka 10. dodjeljuje se Komisiji na razdoblje od pet godina počevši od 11. kolovoza 2011. Komisija izrađuje izvješće o delegiranju ovlasti najkasnije devet mjeseci prije kraja razdoblja od pet godina. Delegiranje ovlasti prešutno se produljuje za razdoblja jednakog trajanja, osim ako se Europski parlament ili Vijeće tom produljenju usprotive najkasnije tri mjeseca prije kraja svakog razdoblja.

3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članka 3. stavaka 3. i 4. i članka 10. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.

4. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.

5. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.

6. Delegirani akt donesen na temelju članka 3. stavka 3. ili 4. ili članka 10. stupa na snagu samo ako Europski parlament ili Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne podnesu prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.";

9. umeće se sljedeći članak:

„Članak 9.a

Portal statističkih podataka o ekonomskim računima okoliša („prikaz pokazatelja")

1. Komisija (Eurostat) uspostavlja Portal statističkih podataka o ekonomskim računima okoliša (, prikaz pokazatelja) na kojem se sažimaju ključni pokazatelji iz ekonomskih računa okoliša na način koji je prilagođen korisnicima i interaktivan.

Na portalu podataka prikazuju se podaci koje su dostavile države članice u svakom modulu utvrđenom u ovoj Uredbi i podaci o ulaganjima za ublažavanje klimatskih promjena iz članka 10. četvrtog stavka.

2. Portal podataka mora biti operativan do 31. prosinca 2024. te ga Komisija (Eurostat) ažurira jednom godišnje. Portal podataka javno je dostupan na internetskim stranicama Eurostata.";

10. članak 10. mijenja se kako slijedi:

(a) u drugom stavku prva alineja zamjenjuje se sljedećim:

„— za uvođenje novih modula ekonomskih računa okoliša, kao što su računi voda (kvantitativni i kvalitativni), računi izdataka za upravljanje resursima, subvencije ili mjere potpore potencijalno štetne za okoliš i računi otpada;";

(b) dodaju se sljedeći stavci:

„Do 31. prosinca 2024. i najmanje svake 2 godine nakon toga Komisija (Eurostat) izdaje digitalnu publikaciju koja sadržava podatke i statističke podatke o ublažavanju klimatskih promjena, uključujući ulaganja, sastavljene na temelju relevantnih podataka dostupnih iz modula ekonomskih računa okoliša i, prema potrebi, iz drugih izvora podataka.

Komisija (Eurostat) donosi delegirane akte u skladu s člankom 9. kako bi se, prema potrebi, izmijenio Prilog V. odjeljak 3 radi uključivanja značajki u pogledu drugih ulaganja za ublažavanje klimatskih promjena. Podaci navedeni u digitalnoj publikaciji iz trećeg stavka ovog članka raščlanjeni su po državi članici, uključujući u pogledu ulaganja, i obuhvaćaju sve sektore gospodarstva i djelatnosti.

Do 27. prosinca 2026. Komisija procjenjuje kvalitetu dostupnih podataka o subvencijama za energiju, uključujući subvencije za fosilna goriva, o prilagodbi klimatskim promjenama i o vodi te, prema potrebi, podnosi zakonodavni prijedlog Europskom parlamentu i Vijeću za uvođenje novih modula ekonomskih računa okoliša za subvencije za energiju, uključujući subvencije za fosilna goriva; za prilagodbu klimatskim promjenama, uključujući s time povezane izdatke, i za račune voda.";

11. u Prilogu IV. odjeljku 3. prvom stavku briše se osma alineja;

12. sva upućivanja na „EU-28" i na „ESA 95" zamjenjuju se s „EU-27" odnosno „ESA 2010" u cijelom tekstu i prilozima;

13. Prilozi VII., VIII. i IX. dodaju se u skladu s Prilogom ovoj Uredbi.

Članak 2.

Od 1. siječnja 2025. podaci o primljenim ili plaćenim transferima za zaštitu okoliša koji su se prethodno dostavljali u skladu s Prilogom IV. dostavljaju se u skladu s Prilogom VIII.

Članak 3.

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 1. točka 11. primjenjuje se od 1. siječnja 2025.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourgu 27. studenoga 2024.

Za Europski parlament	*Za Vijeće*
Predsjednica	*Predsjednik*
R. METSOLA	BÓKA J.

PRILOG

„PRILOG VII.

MODUL ZA RAČUNE ŠUMA

Odjeljak 1.

CILJEVI

U računima šuma bilježe se i prikazuju podaci o šumskim resursima i gospodarskim djelatnostima u šumarstvu i industriji sječe drva na način koji je potpuno usklađen s podacima koji se izvješćuju na temelju ESA-e 2010. Računi šuma pružaju komplementarne informacije i u njima se upotrebljavaju koncepti prilagođeni posebnom karakteru šuma, šumarstva i industrije sječe drva.

U ovom su Prilogu utvrđeni podaci koje države članice trebaju prikupljati, pripremati, dostavljati i ocjenjivati za račune šuma.

Odjeljak 2.

OBUHVAT

U računima šuma bilježe se zalihe i tokovi šumskih resursa (pošumljena zemljišta i drvna građa) te gospodarske djelatnosti u šumarstvu i industriji sječe drva, među ostalim proizvodnja oblog drva te iskorištavanje i skupljanje šumskih plodova i proizvoda, osim šumskih sortimenata.

Odjeljak 3.

POPIS ZNAČAJKI

Države članice pripremaju račune šuma u skladu sa značajkama opisanima u ovom odjeljku.

1. Računi imovine za pošumljena zemljišta i drvnu građu. Pošumljeno zemljište definira se kao skup sljedećih triju točaka.

   (a) Šuma koja je dostupna za opskrbu drvom: šume u kojima okolišna, socijalna ili gospodarska ograničenja nemaju znatan učinak na trenutačnu ili potencijalnu opskrbu drvom. Ta ograničenja mogu se temeljiti na pravnim pravilima, odlukama upravitelja ili vlasnika ili drugim razlozima.

   (b) Šuma koja nije dostupna za opskrbu drvom: sve šume za koje se smatra da nisu dostupne za opskrbu drvom u skladu s točkom (a). To su šume u kojima okolišna, socijalna, gospodarska ili pravna ograničenja onemogućuju bilo kakvu značajnu opskrbu drvom. To uključuje i. šume s pravnim ograničenjima ili ograničenjima koja proizlaze iz drugih političkih odluka kojima se u potpunosti isključuje ili znatno ograničava opskrba drvom zbog razloga kao što su očuvanje okoliša ili bioraznolikosti (zaštitna šuma, nacionalni parkovi, prirodni rezervati i druga zaštićena područja kao što su ona od posebnog okolišnog, znanstvenog, povijesnog, kulturnog ili duhovnog interesa); ii. šume u kojima je fizička proizvodnja ili kvaliteta drva na preniskoj razini ili su troškovi prikupljanja i prijevoza previsoki da bi se opravdalo prikupljanje drva, osim povremene sječe za vlastitu krajnju uporabu.

   (c) Drugo pošumljeno zemljište.

   ‚Šuma' se definira kao zemljište koje obuhvaća više od 0,5 hektara s drvećem višim od pet metara i zastorom krošnje većim od 10 % ili drvećem koje te pragove može dosegnuti in situ. To ne uključuje zemljište koje se upotrebljava prvenstveno kao poljoprivredno zemljište ni drveće u urbanim okruženjima kao što su gradski parkovi, ulice i vrtovi.

   ‚Drugo pošumljeno zemljište' definira se kao zemljište koje nije kategorizirano kao šuma i obuhvaća više od 0,5 hektara; s drvećem višim od pet metara i zastorom krošnje od 5 % do 10 % ili drvećem koje te pragove može dosegnuti in situ; ili zemljište kod kojeg je više od 10 % površine obraslo grmljem, šibljem i drvećem. To ne uključuje zemljište koje se upotrebljava prvenstveno kao poljoprivredno zemljište ni drveće u urbanim okruženjima kao što su gradski parkovi, ulice i vrtovi.

‚Godišnji neto porast drvne građe' definira se kao prosječna godišnja stopa rasta živog drveća minus prosječni godišnji mortalitet.

‚Uklanjanja' se definiraju kao količina cjelokupnog drveća, živog ili mrtvog, koje je posječeno i uklonjeno iz šume, s drugog pošumljenog zemljišta ili drugih mjesta sječe. To uključuje neprodano oblo drvo koje se skladišti uz cestu na rubu šume. To uključuje i prirodne gubitke koji su nadoknađeni, uklanjanja drva koje je ranije posječeno tijekom godine, uklanjanja drva bez stabla (kao što su panjevi i grane) i uklanjanje drveća koje je uništeno ili oštećeno prirodnim uzrocima (odnosno prirodni gubici), npr. zbog požara, vjetra, insekata i bolesti. To ne uključuje nedrvnu biomasu ni drvo koje je ostavljeno u šumi i nije uklonjeno tijekom godine, npr. panjevi, grane, krošnje i ostaci kod sječe (otpad kod prikupljanja).

‚Nepovratni gubici' definiraju se kao ostaci kod sječe i svi ostaci vjetroizvale koji se ne mogu ukloniti iz šume, kao i drvna građa koja je izgubljena u šumskim požarima.

2. Ekonomski računi u kojima se izvješćuje o gospodarskim djelatnostima u šumarstvu i industriji sječe drva. Šumarstvo i industrija sječe drva definiraju se kao lokalne jedinice prema vrsti djelatnosti (lokalni JVD) koje obavljaju djelatnosti kategorizirane pod NACE Rev. 2 odjeljak A02.

   Izvješćuje se o sljedećim značajkama u skladu s definicijama ESA-e 2010.:

   — output,

   — od čega: output za vlastitu krajnju uporabu,

   — intermedijarna potrošnja,

   — bruto dodana vrijednost,

   — potrošnja fiksnog kapitala,

   — ostali porezi na proizvodnju,

   — ostale subvencije na proizvodnju,

   — naknade zaposlenicima,

   — bruto investicije u fiksni kapital i stjecanje umanjeno za otuđenje nefinancijskih neproizvodnih sredstava,

   — promjene u inventaru,

   — kapitalni transferi.

   Države članice izvješćuju o zaposlenosti u šumarstvu i industriji sječe drva u tisućama godišnjih jedinica rada (GJR) kako je definirano u Uredbi (EZ) br. 138/2004 Europskog parlamenta i Vijeća (*).

Odjeljak 4.

PRVA REFERENTNA GODINA, UČESTALOST I ROKOVI SLANJA

1. Statistički podaci pripremaju se i dostavljaju jednom godišnje.

2. Statistički podaci dostavljaju se u roku od 21 mjeseca od kraja referentne godine.

3. Kako bi zadovoljila potrebe korisnika za potpunim i pravovremenim skupovima podataka, Komisija (Eurostat) priprema procjene ukupnih iznosa na razini EU-a za glavne agregate ovog modula čim na raspolaganju ima dovoljno podataka po zemljama. Kad god je to moguće, Komisija (Eurostat) priprema i objavljuje procjene podataka koje države članice nisu dostavile u roku utvrđenom u točki 2.

4. Prva je referentna godina 2023.

5. Države članice pri prvom dostavljanju podataka uključuju godišnje podatke od 2022. do prve referentne godine.

6. Prilikom svakog sljedećeg dostavljanja podataka Komisiji države članice dostavljaju godišnje podatke za godine n–2, n–1 i n, pri čemu je n referentna godina. Države članice ponovno dostavljaju podatke za godine od 2022. nadalje svaki put kad se podaci izmijene. Države članice mogu dostaviti dostupne podatke za godine prije 2022.

Odjeljak 5.

TABLICE ZA IZVJEŠĆIVANJE

Za značajke iz odjeljka 3. izvješćuje se o sljedećim podacima:

1. Površina pošumljenog zemljišta, raščlanjena na:

   — šume koje su dostupne za ospkrbu drvom,

   — šume koje nisu dostupne za opskrbu drvom,

   — drugo pošumljeno zemljište.

   Svaka od tih kategorija dodatno se raščlanjuje na:

   — početnu površinu na početku referentne godine,

   — pošumljavanje i druga povećanja,

   — krčenje šuma i druga smanjenja,

   — statističku reklasifikaciju,

   — završnu površinu na kraju referentne godine.

   Podaci se dostavljaju u tisućama hektara.

2. Količina drvne građe, raščlanjena na:

   — šume koje su dostupne za ospkrbu drvom,

   — šume koje nisu dostupne za opskrbu drvom,

   — drugo pošumljeno zemljište.

   Šume koje su dostupne za opskrbu drvom dodatno se raščlanjuju na:

   — početne zalihe na početku referentne godine,

   — neto porast,

   — uklanjanja,

   — nepovratne gubitke,

   — statističku reklasifikaciju,

   — izravnavajuće stavke,

   — završne zalihe na kraju referentne godine.

   Šume koje nisu dostupne za opskrbu drvom i drugo pošumljeno zemljište dodatno se raščlanjuju na:

   — početne zalihe na početku referentne godine,

   — uklanjanja,

   — druge promjene (od početnih do završnih zaliha),

— završne zalihe na kraju referentne godine.

Podaci se dostavljaju s korom, u tisućama m^3.

3. Vrijednost drvne građe, raščlanjena na:

— šume koje su dostupne za ospkrbu drvom,

— šume koje nisu dostupne za opskrbu drvom,

— drugo pošumljeno zemljište.

Šume koje su dostupne za ospkrbu drvom dodatno se raščlanjuju na:

— početne zalihe na početku referentne godine,

— neto porast,

— uklanjanja,

— nepovratne gubitke,

— revalorizaciju,

— statističku reklasifikaciju,

— izravnavajuće stavke,

— završne zalihe na kraju referentne godine.

Šume koje nisu dostupne za opskrbu drvom i drugo pošumljeno zemljište dodatno se raščlanjuju na:

— početne zalihe na početku referentne godine,

— uklanjanja,

— druge promjene (od početnih do završnih zaliha),

— završne zalihe na kraju referentne godine.

Podaci se navode u milijunima nacionalne valute.

4. Output iz odjeljka 3. za ekonomske se račune dostavlja u skladu sa sljedećom raščlambom, a proizvodi se definiraju prema klasifikaciji proizvoda po djelatnostima verzije 2.1.:

— sadnice šumskog drveća (proizvod 02.10.11) i sjemenje šumskog drveća (proizvod 02.10.12),

— šumsko drveće, definirano kao neto porast drvne građe u kultiviranim šumama (proizvod 02.10.30),

— grubo obrađeno drvo (proizvod 02.20.1), uključujući prodaju drvne građe iz nekultiviranih šuma, koje se sastoji od sljedećih stavki o kojima se izvješćuje u dva zasebna retka:

  i. ogrjevnog drva (proizvodi 02.20.14 i 02.20.15);

  ii. trupaca, odnosno zbroja trupaca četinjača (proizvod 02.20.11), trupaca listača, osim tropskog drveća (proizvod 02.20.12) i trupaca tropskog drveća (proizvod 02.20.13);

— šumski plodovi i proizvodi, osim drva (proizvod 02.30),

— usluge karakteristične za djelatnosti šumarstva i sječe drva definirane kao usluge rasadnika šumskog drveća (proizvod 02.10.2), pomoćne usluge u šumarstvu (proizvod 02.4) i sve druge usluge koje pruža lokalna jedinica prema vrsti djelatnosti (JVD) u šumarskoj industriji,

— ostali proizvodi iz povezanih sporednih djelatnosti u lokalnom JVD-u, kao što su gljive i tartufi (01.13.8), ostalo bobičasto voće i drugo voće roda *Vaccinium* d.n. (01.25.19), prirodni kaučuk (01.29.10), ostalo grubo obrađeno drvo, uključujući nacijepane štapove i kolce (16.10.39.), drveni ugljen (20.14.72.), usluge prirodnih rezervata, uključujući usluge zaštite divljih životinja (91.04.12) i svi drugi proizvodi koje proizvodi lokalni JVD.

Intermedijarna potrošnja šumarstva i industrije sječe drva iz odjeljka 3. dostavlja se u skladu sa sljedećom raščlambom i proizvodi se definiraju prema klasifikaciji proizvoda po djelatnostima verzije 2.1.:

— zbroj sadnica šumskog drveća (proizvod 02.10.11), sjemenja šumskog drveća (proizvod 02.10.12) i šumskog drveća (proizvod 02.10.3) koje se upotrebljava za proizvodnju drvne građe,

— zbroj energije i sredstava za podmazivanje, među ostalim električne energije (proizvod 35.11.10), motornog benzina (proizvod 19.20.21), prirodnog plina, ukapljenog ili u plinovitom stanju (proizvod 06.20.10), ulja za podmazivanje i teških ulja, d. n. (proizvod 19.20.29) i ostali slični proizvodi,

— zbroj usluga karakterističnih za djelatnosti šumarstva i sječe drva, među ostalim usluga rasadnika šumskog drveća (proizvod 02.10.2), pomoćnih usluga u šumarstvu (proizvod 02.4) i svih drugih usluga koje pruža lokalni KAU u šumarstvu i industriji sječe drva,

— drugi proizvodi i usluge koji nisu uključeni ni u koju varijablu intermedijarne potrošnje.

Promjene u inventaru šumarstva i industrije sječe drva iz odjeljka 3. dostavljaju se u skladu sa sljedećom raščlambom:

— promjene u proizvodnji kultivirane biološke imovine u tijeku,

— sve druge promjene u inventaru.

Sve se značajke dostavljaju u milijunima nacionalne valute.

5. Podaci o drugom pošumljenom zemljištu dostavljaju se dobrovoljno.

Odjeljak 6.

NAJDULJE TRAJANJE PRIJELAZNIH RAZDOBLJA

Najdulje trajanje prijelaznog razdoblja za primjenu odredbi ovog Priloga je dvije godine od prvog roka dostavljanja.

PRILOG VIII.

MODUL ZA RAČUNE SUBVENCIJA ZA OKOLIŠ I SLIČNIH TRANSFERA

Odjeljak 1.

CILJEVI

U računima subvencija za okoliš i sličnih transfera bilježe se i prikazuju podaci o tekućim i kapitalnim transferima namijenjenima za podupiranje aktivnosti zaštite okoliša i prirodnih resursa, uključujući proizvodnju i upotrebu ekoloških proizvoda, na način koji je usklađen s konceptima i definicijama ESA-e 2010.

U ovom su Prilogu utvrđeni podaci koje države članice trebaju prikupljati, pripremati, dostavljati i ocjenjivati za račune subvencija za okoliš i sličnih transfera. Ti se podaci upotrebljavaju i za prikupljanje nacionalnih izdataka za zaštitu okoliša kako je utvrđeno u Prilogu IV.

Odjeljak 2.

OBUHVAT

U računima subvencija za okoliš i sličnih transfera bilježe se nepovratni iznosi koje opća država isplaćuje institucionalnim sektorima (u okviru nacionalnog gospodarstva i u ostatku svijeta) i koja isplaćuju nerezidenti (ostatak svijeta) u svrhu zaštite okoliša ili smanjenja uporabe i iskorištavanja prirodnih resursa.

Odjeljak 3.

POPIS ZNAČAJKI

Države članice pripremaju račune subvencija za okoliš i sličnih transfera u skladu sa sljedećim značajkama:

— subvencije (ESA 2010. oznaka D.3),

— ostali tekući transferi (ESA 2010. oznake D.6 i D.7);

— kapitalni transferi (ESA 2010. oznaka D.9).

Svi podaci navode se u milijunima jedinica nacionalne valute.

Odjeljak 4.

PRVA REFERENTNA GODINA, UČESTALOST I ROKOVI DOSTAVLJANJA

1. Statistički podaci pripremaju se i dostavljaju jednom godišnje.

2. Statistički podaci dostavljaju se u roku od 24 mjeseca od kraja referentne godine.

3. Kako bi zadovoljila potrebe korisnika za potpunim i pravovremenim skupovima podataka, Komisija (Eurostat) izrađuje procjene ukupnih iznosa na razini EU-a za glavne agregate ovog modula čim na raspolaganju ima dovoljno podataka po zemljama. Kad god je to moguće, Komisija (Eurostat) izrađuje i objavljuje procjene podataka koje države članice nisu dostavile u roku utvrđenom u točki 2.

4. Prva je referentna godina 2023.

5. Države članice pri prvom dostavljanju podataka uključuju godišnje podatke od 2022. do prve referentne godine.

6. Pri svakom sljedećem dostavljanju podataka Komisiji države članice dostavljaju godišnje podatke za godine n–2, n–1 i n, pri čemu je n referentna godina. Države članice ponovno dostavljaju podatke za godine od 2022. nadalje svaki put kad se podaci izmijene. Države članice mogu dostaviti dostupne podatke za godine prije 2022.

Odjeljak 5.

TABLICE ZA IZVJEŠĆIVANJE

1. Za značajke iz odjeljka 3. podatke dostavlja:

— isplatitelj iz institucionalnog sektora, kako slijedi:

— opća država,

— ostatak svijeta;

— primatelj iz institucionalnog sektora, kako slijedi:

— opća država,

— trgovačka društva,

— kućanstva,

— neprofitne institucije koje služe kućanstvima,

— ostatak svijeta.

2. Za svaku kategoriju izvješćivanja iz točke 1. podaci se dostavljaju prema razredima klasifikacije djelatnosti za zaštitu okoliša (CEPA) i klasifikacije djelatnosti gospodarenja resursima (CReMA) podijeljenima u sljedeće skupine:

— CEPA 1,

— CEPA 2,

— CEPA 3,

— CEPA 4,

— CEPA 5,

— CEPA 6 (uključujući prijašnju CReMA 12);

— zbroj CEPA 7, CEPA 8 i CEPA 9,

— CReMA 10,

— CReMA 11,

— CReMA 13,

— CReMA 13A,

— CReMA 13B,

— CReMA 13C,

— CReMA 14,

— zbroj CReMA 15 i CReMA 16.

3. Transferi koje su od opće države primila trgovačka društva razvrstani u skupine po zbroju svih razreda CEPA (CEPA od 1 do 9) i svih razreda CReMA (CReMA od 10 do 16) dalje se razvrstavaju u skladu s klasifikacijom gospodarskih djelatnosti NACE Rev. 2 kako slijedi:

— NACE A – poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo,

— NACE B – rudarstvo i vađenje,

— NACE C – prerađivačka industrija,

— NACE D – opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija,

— NACE E – opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša,

— NACE F – građevinarstvo,

— NACE G – trgovina na veliko i na malo, popravak motornih vozila i motocikala,

— NACE H – prijevoz i skladištenje,

— NACE I–U – ostala područja NACE-a.

4. Razredi CEPA iz točaka 2. i 3. utvrđeni su u Prilogu IV., razredi CReMA utvrđeni su u Prilogu V.

Odjeljak 6.

NAJDULJE TRAJANJE PRIJELAZNIH RAZDOBLJA

Najdulje trajanje prijelaznog razdoblja za primjenu odredbi ovog Priloga je dvije godine od prvog roka dostavljanja.

PRILOG IX.

MODUL ZA RAČUNE EKOSUSTAVA

Odjeljak 1.

CILJEVI

U računima ekosustava predstavljaju se podaci o obuhvatu i stanju imovine ekosustava i usluga koje oni pružaju društvu i gospodarstvu. Podaci su u skladu s SEEA EA-om i kompatibilni su s podacima o kojima se izvješćuje na temelju ESA-e 2010.

U računima ekosustava upotrebljavaju se postojeće informacije, kad je to moguće, među ostalim dobivene promatranjem Zemlje, iz izvješćâ o okolišu i iz drugih izvora podataka.

Odjeljak 2.

OBUHVAT

U računima ekosustava bilježe se obuhvat i stanje ekosustava te tokovi usluga ekosustava.

Obuhvat ekosustava prostorne su dimenzije ekosustava na području. Računi obuhvata ekosustava obuhvaćaju kopnene (uključujući slatkovodne) i morske ekosustave na državnom području.

Stanje ekosustava kvaliteta je ekosustava koja se mjeri prema njegovim abiotičkim, biotičkim i prostornim značajkama prema tipovima ekosustava.

Usluge ekosustava dobrobiti su koje ekosustavi pružaju za gospodarske i druge ljudske aktivnosti. One uključuju i. opskrbu, ii. regulaciju i očuvanje te iii. kulturne usluge. U računima usluga ekosustava bilježe se ponuda i uporaba usluga ekosustava koje pružaju ekosustavi na državnom području.

Tematski računi su računi u kojima se podaci organiziraju u skladu s posebnim temama politike kao što su bioraznolikost, klimatske promjene, oceani i urbana područja.

Odjeljak 3.

POPIS ZNAČAJKI

Države članice pripremaju račune ekosustava u skladu sa značajkama u nastavku.

1. Računi obuhvata ekosustava u kojima se bilježe površina i promjena površine svakog tipa ekosustava unutar državnog područja. Države članice o računima obuhvata ekosustava izvješćuju u tisućama hektara.

2. Sastavni dio računa obuhvata ekosustava je matrica pretvorbe u kojoj se bilježe pretvorba iz jednog ekosustava u drugi u dva vremenska perioda u hektarima.

3. Računi stanja ekosustava u kojima se bilježe značajke ekosustava kako slijedi:

   (a) za naselja i druga umjetna područja:

      — o zelenim površinama u gradovima te okolnim naseljima i predgrađima izvješćuje se kao postotak ukupne površine, izračunan za cijelu površinu gradova i okolnih naselja i predgrađa, uključujući sve tipove ekosustava na toj površini,

      — o koncentraciji lebdećih čestica, promjera do 2,5 μm u gradovima, izvješćuje se u $\mu g/m^3$ kao nacionalni prosjek za razdoblje izvješćivanja;

   (b) za zemljište pod usjevima:

      — o zalihama organskog ugljika u površinskom sloju tla izvješćuje se u tonama/ha kao nacionalni prosjek za razdoblje izvješćivanja;

   (c) za travnjake:

— o zalihama organskog ugljika u površinskom sloju tla izvješćuje se u tonama/ha kao nacionalni prosjek za razdoblje izvješćivanja;

(d) za zemljište pod usjevima i travnjake zajedno:

— o indeksu populacije čestih vrsta ptica na poljoprivrednim staništima izvješćuje se kao ukupni nacionalni indeks za razdoblje izvješćivanja;

(e) za šume i šumska područja:

— o mrtvom drvu izvješćuje se u m3/ha kao nacionalni prosjek za razdoblje izvješćivanja,

— o gustoći šumskog pokrova izvješćuje se u % kao nacionalni prosjek za razdoblje izvješćivanja;

— o indeksu čestih vrsta ptica šumskih staništa; indeks za ptice šumskih staništa opisuje kretanja brojnosti čestih vrsta ptica šumskih staništa s obzirom na njihovu raširenost u Europi tijekom vremena; to je skupni indeks koji je nastao na temelju podataka dobivenih promatranjem vrsta ptica svojstvenih šumskim staništima u Europi; indeks se temelji na određenom popisu vrsta u svakoj državi članici.

(f) za morske obale, dine i močvarna područja uz more:

— o udjelu umjetnog nepropusnog pokrova, koji se nalazi na morskoj obali koja uključuje ekosustave morske obale, dine i močvarna područja uz more, izvješćuje se u postocima kao nacionalni prosjek za razdoblje izvješćivanja.

Gradovi te gradovi i predgrađa su lokalne upravne jedinice kategorizirane u skladu s tipologijom stupnja urbanizacije utvrđenom u Uredbi (EU) 2017/2391 Europskog parlamenta i Vijeća (**).

4. Računi usluga ekosustava u kojima se bilježe ponuda i uporaba usluga ekosustava u tablicama ponude i uporabe. U tablici ponude bilježi se ponuda usluga ekosustava koje ekosustavi pružaju socioekonomskom sustavu. U tablici uporabe bilježi se uporaba usluga ekosustava po vrsti uporabe kako je definirano u odjeljku 5.

Tablice ponude i uporabe dostavljaju se u fizičkim jedinicama u nastavku.

(a) Usluge opskrbe

— Opskrba usjeva definira se kao doprinos ekosustava rastu biljaka koji se približno izračunava na temelju količine požetih usjeva za različite namjene. To uključuje proizvodnju hrane i vlakana, krmne usjeve i energiju te biomasu za pašu, kako je utvrđeno u Prilogu III. tablici A odjeljcima 1.1. i 1.2.

— Oprašivanje definira se kao doprinos divljih oprašivača u ekosustavu proizvodnji usjeva navedenih u prvoj alineji. O doprinosima se izvješćuje u tonama usjeva ovisnih o oprašivačima koji se mogu povezati s divljim oprašivačima po vrsti usjeva za glavne vrste usjeva ovisnih o oprašivačima, koji se sastoje od voćaka, bobica, rajčice, uljarice i ‚drugo'.

— Opskrba drva definira se kao doprinos ekosustava rastu drveća i druge drvne biomase i dostavlja se kao neto porast kako je definirano u Prilogu VII. s korom i u tisućama m^3.

(b) Usluge regulacije i očuvanja

— Filtriranje zraka definira se kao doprinos ekosustava filtriranju onečišćujućih tvari u zraku putem taloženja, apsorbiranja, vezanja i pohrane onečišćujućih tvari u komponente ekosustava (posebno drveće). Time se smanjuju štetni učinci onečišćujućih tvari. O doprinosima se izvješćuje u tonama adsorbiranih lebdećih čestica.

— Globalna regulacija klime definira se kao doprinos ekosustava smanjenju koncentracije stakleničkih plinova u atmosferi uklanjanjem (neto sekvestracija) ugljika iz atmosfere i zadržavanjem (pohrana) ugljika u ekosustavima. O doprinosima se izvješćuje u tonama neto sekvestracije ugljika i tonama organskog ugljika pohranjenog u kopnenim ekosustavima, uključujući zalihe iznad zemlje i ispod zemlje.

— Lokalna regulacija klime definira se kao doprinos ekosustava regulaciji okolnih atmosferskih uvjeta u urbanim područjima putem vegetacije koja poboljšava životne uvjete ljudi i podupire gospodarsku proizvodnju. To se izražava i priopćuje kao smanjenje temperature u gradovima kao posljedica gradske vegetacije u stupnjevima Celzija na dane kad je temperatura iznad 25 stupnjeva Celzija.

(c) Kulturne usluge

— Usluge povezane s turizmom koje se temelje na prirodi definiraju se kao doprinos ekosustava, posebno na temelju biofizičkih značajki i kvaliteta ekosustava, koji omogućuje ljudima da upotrebljavaju okoliš i u njemu uživaju putem izravnih, *in situ*, fizičkih i iskustvenih interakcija s okolišem. O tim se doprinosima izvješćuje kao broj noćenja u hotelima, hostelima, kampovima itd. koja se mogu pripisati posjetima ekosustavima.

5. U računima ekosustava upotrebljava se sljedeća tablica vrsta ekosustava:

Kategorija	Vrsta ekosustava
1	Naselja i druga umjetna područja
2	Zemljište pod usjevima
3	Travnjaci (pašnjaci, poluprirodni i prirodni travnjaci)
4	Šume i šumska područja
5	Vrištine i grmlje
6	Ekosustavi s oskudnom vegetacijom
7	Kopnena močvarna područja
8	Rijeke i kanali
9	Jezera i akumulacije
10	Morske uvale i prijelazne vode
11	Morske obale, dine i močvarna područja uz more
12	Morski ekosustavi (obalno more, grebeni i otvoreni ocean)

Odjeljak 4.

PRVA REFERENTNA GODINA, UČESTALOST I ROKOVI DOSTAVLJANJA

1. Statistički podaci pripremaju se i dostavljaju:

— svake tri godine za račune obuhvata i stanja ekosustava; podaci upućuju na reprezentativni prosjek u referentnoj godini i matricu pretvorbe za promjenu tijekom te tri godine između dvije referentne godine;

— na godišnjoj osnovi, pod uvjetom da je Komisija (Eurostat) stavila na raspolaganje alate za modeliranje za izračun usluga ekosustava za račune usluga ekosustava; svake 3 godine za račune usluga ekosustava ako ti alati nisu na raspolaganju.

2. Statistički podaci dostavljaju se u roku od 24 mjeseca od kraja referentne godine.

3. Kako bi zadovoljila potrebe korisnika za potpunim i pravovremenim skupovima podataka, Komisija (Eurostat) izrađuje procjene ukupnih iznosa na razini EU-a čim na raspolaganju ima dovoljno podataka o pojedinačnim zemljama. Kad god je to moguće, Komisija (Eurostat) izrađuje i objavljuje procjene podataka koje države članice nisu dostavile u roku utvrđenom u točki 2.

4. Prva referentna godina je 2024. Za matricu pretvorbe prva je referentna godina 2027.

5. Države članice pri prvom dostavljanju podataka uključuju podatke od 2024. za račune obuhvata i stanja te za tablice ponude i uporabe usluga ekosustava u fizičkim jedinicama. Za matricu pretvorbe podaci pokazuju promjene od 2024. do 2027.

6. Pri svakom sljedećem dostavljanju podataka Komisiji države članice za usluge ekosustava dostavljaju podatke o računima obuhvata i stanja za godine n–3 i n, pri čemu je n referentna godina. Države članice ponovno dostavljaju podatke od 2024. nadalje svaki put kad se podaci izmijene. Države članice mogu dostaviti dostupne podatke za godine prije 2024.

Odjeljak 5.

TABLICE ZA IZVJEŠĆIVANJE

1. Računi obuhvata ekosustava: za sve tipove ekosustava iz odjeljka 3. pri prvom slanju dostavljaju se podaci za prvu referentnu godinu. Pri svakom sljedećem dostavljanju podataka dostavljaju se sljedeći podaci:

   — površina u prethodnoj referentnoj godini,

   — povećanja,

   — smanjenja,

   — površina u aktualnoj referentnoj godini.

   U matrici pretvorbe bilježe se pretvorbe svih tipova ekosustava iz odjeljka 3. od prethodne do aktualne referentne godine.

2. Računi usluga ekosustava: za usluge ekosustava iz odjeljka 3. podaci se dostavljaju u tablicama ponude i uporabe na sljedeći način:

   (a) tablica ponude u kojoj se bilježi godišnja ponuda usluga kako je navedeno u odjeljku 3. za sve vrste ekosustava kako je navedeno u odjeljku 3., osim kategorija 10. i 12.;

   (b) tablica uporabe u kojoj se bilježi uporaba usluga ekosustava u skladu sa sljedećom raščlambom:

      — intermedijarna potrošnja gospodarskih djelatnosti;

      — krajnja potrošnja države,

      — krajnja potrošnja kućanstava,

      — bruto investicije,

      — izvoz.

3. Država članica nije obvezna izvješćivati podatke ako njezina ukupna površina zemljišta ne prelazi 0,3 % ukupne površine zemljišta Unije.

Odjeljak 6.

NAJDULJE TRAJANJE PRIJELAZNIH RAZDOBLJA

Najdulje trajanje prijelaznog razdoblja za primjenu odredbi ovog Priloga je dvije godine od prvog roka dostavljanja.

(*) Uredba (EZ) br. 138/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. prosinca 2003. o ekonomskim računima u poljoprivredi na području Zajednice (SL L 33, 5.2.2004., str. 1.).

(**) Uredba (EU) 2017/2391 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2017. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1059/2003 u pogledu prostornih tipologija (Tercet) (SL L 350, 29.12.2017., str. 1.).”.